

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Croesvs Et Codrvs. hoc est, Copiæ Et Inopiæ Damna vel
Lvcra, à bono iustoq[ue] Mundi Governatore Deo
Distribvta**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1648

§. 1. Pauperis ad Saturnum supplicatio, de rerum æqualitate inducenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52359)

præponere felicitatem. Neque enim aurum, aut opes sunt homini ad vitam necessariæ, etsi ei prodesse & obesse possint, sicut illa de quibus Beda ait: *Qui sunt tres amici & inimici sine quibus vivere nemo potest? Ignis, aqua, & ferrum.* Aurum amicum est & inimicum, sed sine eo multi vixerunt, viuunt, viuent.

Beda in
Collecta-
neis PP.

CAPVT III.

Vel ex Ethnicorum doctrina, paupertatem diuitijs esse anteponendum.

§. I.

Pauperis ad Saturnum supplicatio, de rerum equalitate inducenda.

VREVM Saturni sæculum, aut vitam, qualis in Paradiso agebatur, optimam latissimamque fuisse, vel Poëtæ cecinerunt. In cuius vitæ memoriam Romani veteres Saturnalia instituerunt, quibus & ipsi serui conuiuantes, dominis pares essent. Ad hoc festum igitur ritè celebrandum, cum aliquando pauperes viderent se neque nummatis esse satis, neque à ditioribus iuuari, eorum quispiam hanc epistolam ad Saturnum fingitur misisse

Vide Li-
psium de
Saturna-
libus.

Lucian.
ep. 1. Sa-
turnali,

misisse. Equidem & antea tibi scripsi, signifi-
cans quonam in statu essem, & quemadmodum
ob inopiam mihi periculum esset, ne solus omnium
expers relinquerer solennitatis, quam indicisti.
Addidi & illud (nam memini) iniquissimum
esse, si nostrum alij opibus ac delicijs superflue-
rent, nihil ex suis facultatibus impertientes
pauperioribus, alij rursus fame contabescerent,
atque id quidem instantibus Saturnalibus. Ve-
rum quoniam tum ad meas litteras nihil respon-
disti, opera pretium existimavi, te denuo iisdem
de rebus commonefacere. Tuum erat, optime Sa-
turne, sublata hac rerum inaequalitate, bonisq;
in medio depositis, postea celebrandum festum
edicere. Nam uti nunc res habent, formica
camelus, quemadmodum aiunt proverbio. Quis
magis tragœdiae histrionem animo concipe, qui
altero pede præaltis cothurnis sublimis insistat,
cuiusmodi sunt tragica calceamenta, altero ve-
rò sit incalceatus. Is si ad hunc modum instru-
ctus ingrediatur, vides necessario futurum, ut
nunc excelsus sit, nunc humilis, prout hunc, aut
illum pedem vicissim promouerit. Nec minor
est in vita nostra inaequalitas, dum illi cothur-
nis fulti adornante fortuna tragœdias in nos
agunt. Contrà magna pars pedibus atque humi
ingredimur, quum & ipsi, scias velim, nihilo de-
terius

terius illis fabulam agere possimus atque ingredi, si quis nos quoque ad eundem iustum modum adornarit. Atqui ex poetis audio nihil harum rerum inter homines fuisse olim, quum tu solus adhuc imperium teneres, verum tellus illis citra ferendi arandiq; laborem bona propignebat, coenam unicuique paratam, vel ad satietatem usque. Porro flumina partim vinum, partim lac, erant autem & qua mel manabant. Quodq; est omnium maximum, aiunt illos ipsos homines aureos fuisse, ceterum paupertatem procul ab illis abfuisse. Nos contra non satis idonei sumus, qui vel plumbum videri possimus, aut si quid etiam plumbo vilius, ut quorum plerisque victus labore queritur, ac passim paupertas, egestas ac desperatio, & illud: Hei mihi, &, unde inueniam? &, O fortunam atque id genus alia permulta, apud nos nempe pauperes abundant: quamquam his de rebus lenius discruciamur, nisi diuites videremus tanta fruente felicitate, qui quidem quum tantum auri, tantum argenti conditum habeant, tantum vestium possideant, tot mancipia, tot currus, familias, agros atque harum rerum omnium magnam vim teneant, tamen adeo nobis nihil umquam, de eis impertiunt, ut plebeios homines, ne aspectus quidem dignentur. Hac, inquam, sunt Saturne,

ne, qua nos enecant maximè, planeq³ rem intolerandam arbitramur, hunc in purpura accumbentem tantis opum delicijs affluere, ru. Et antem interim & applaudentibus amicis perpetuò festum diem agere: me verò, meiq³ similes somniorū coniecturas interpretari, sicunde forte quatuor oboli contingant, quò videlicet pane, polentæ expleti dormire queamus, nasturtium aut porrum cepasue, alliumue opsonij vice arrodentes. Aut hac igitur, Saturne, ad æquabilitatem vita mutes corrigasq³, necesse est, aut, quod est postremum, illis ipsis interdicas diuitibus, ne soli bonis fruantur, verùm è modijs auri tam multis vel heminam in omneis nos dispergant. Porro ex vestibus, si quas iam à tineis exesas, citra suum incommodum dare possint, malintq³ hac prorsus vetustate situq³ peritura nobis dare, qui induamur, quàm sinere, ut in cubilibus ac scrinijs multa carie computrescant. Præterea ut coenant singuli nunc quaternis, nunc quinis pauperibus ad conuiuium adhibitis. Haud isto quidem pacto, quo his temporibus conuiuia peraguntur, verùm populariùs, ut æqua sit omnium portio; neque ut hic opsonijs ingurgitet sese, famulo interim adstante atq³ opperiente, donec herus vorando profocetur. Ceterùm ubi ad nos venerit, quum vix etiã apparauerimus admonere

mannm,

manum, protinus ad alios transferatur patina, tantum ostensa, vel si quid de placenta reliquum est. Neque illatum aprum ita partiatur, ut domino totum dimidium apponat, una cum capite, reliquis autem ossa tecta apponat. Utq; præmoneantur pincerna, ne contentur, donec unusquisq; nostrum septies poscat bibere, sed semel ussi protinus infundant, & ingentem calicem impletum tradant equè atque ipsi domino, utq; unum & idem vinū conuiuis sit omnibus. Alioqui ubinam ista lex scripta fuit, aut receptus mos, ut hic vino odorato generosoq; remulentus sit, mihi contra misto disumpatur alium? Hæc si correxeris, nouarisq; Saturne, tum demum effeceris, ut vita verè vita sit, festum verè festum; sin minus, illi quidem epulentur, nos autem interim sedentes precabimur, ut simul atq; loti venerint, puer subuersam amphoram rumpat, utq; coquus jus adurat, ac per obliuionem muriam piscinum in lentem infundat, utq; canis in domum irruens opsoniorum artificibus alibi intentis exta deuoret uniuersa, præterea placenta dimidium. Utq; sus ac ceruus neque non sacula inter assandum idem faciant quod Homerus de Solis bobus commemorat: immò uti non serpant solùm, verùm etiam unà cum ipsis veribus in montem abripiant sese, fugiantq;

D

utq;

utq; ipsa etiam aues pingues iam ademptis plu-
 mis & ad coquendum apparatus volatu aufu-
 giant, ne soli illis fruantur: quodq; futurum
 est illis grauissimum, ut formica tales, quales fe-
 runtur Indica, aurum è thesauris effossum, no-
 ctu in publicum efferant: utq; vestis curato-
 rum indiligentiâ ita ab optimis muribus perfo-
 retur, ut cribrum videri possit, nihilq; differat
 à casse venatorio, utq; formosi illorum comatig;
 puelli (quos Hyacinthos, aut Achilles, aut Nar-
 cissos appellare solent) dum ipsis poculum por-
 rigunt, subito defluente coma calui fiant, &
 acutam edant barbam, cuiusmodi in comædijs
 induci solent Sphenopogones, quibus à cuneata
 barba nomen inuentum est, utq; vertex illis aspe-
 ris ac pungentibus pilis sit hirtus, reliqua capitis
 parte nuda. Hæc atq; his etiam plura illis im-
 precabimur, nisi desinant vsq; adeo suis priuatim
 studere commodis, velintq; in commune diuites
 esse, nobis quoque, quantum æquum est, impar-
 tientes. Hæc ad Saturnum pauperculus qui-
 dam de famelica hominum natione scripsit
 se, contra diuites auaros, fingitur, ad indu-
 cendam quamdã bonorum omnium æqua-
 litatem, de qua veteres Philosophi sæpe
 disputauerunt.